

فوریتهای پزشکی چیست؟

وقتی که مشکل داری اما وقت نداری

شهروند | خدمات درمانی مورد نیاز در هنگام وقوع یک وضع جدی و غیر منتظره شامل بیماری یا آسیب و نیاز به اقدامات فوری را در اصطلاح فوریتهای پزشکی می نامند. موارد اورژانسی به مواردی اطلاق می شود که در صورت عدم اقدامات امدادی فوری می توانند منجر به بروز صدمات عضوی، جانی یا بروز مشکلات حاد روحی و روانی شود. در سراسر دنیا به منظور جلوگیری و کاستن میزان تلفات و عوارض وخیم ناشی از حوادث غیر مترقبه ناشی از عدم آرایه به موقع خدمات امدادی سیستمی به نام سیستم فوریتهای پزشکی یا EMS طراحی و در بسیاری مناطق مستقر شده اند. فوریتهای پزشکی نخستین بار در دهه ۱۹۶۰ میلادی و در آمریکا به عنوان یک سیستم امدادسانی رسمی پایه گذاری شد. پس از آن با توجه به اهمیت مقوله فوریتهای پزشکی و اهمیت امدادسانی در مواقع مورد نیاز، این سیستم به عنوان یک سیستم رسمی و ضروری در سراسر دنیا به رسمیت شناخته شد. در ایران سیستم فوریتهای پزشکی برای نخستین بار در سال ۱۳۵۲ پس از وقوع حادثه دردناک فروریختن سقف سالن انتظار فرودگاه مهرآباد تهران و کشته شدن تعدادی از مسافران و پرسنل تأسیس شد و پس از آن در سالهای بعد به مرور زمان با توجه به ضرورت وجود سیستم فوریتهای پزشکی به صورت سازمان یافته تر و با تجهیزات به روز تر به آرایه خدمات ادامه داد و ایران به عنوان چهارمین کشور دنیا به سیستم فوریتهای پزشکی تجهیز شد و بنابراین می توان ادعا کرد ایران یکی از پیشتازان عرصه فوریتهای پزشکی در دنیا به شمار می آید.

در این صفحه با فوریتهای پزشکی آشنا می شویم؛ مهمترین وضعیتی که نیاز به فوریتهای پزشکی دارد، حمله قلبی است؛ وضعیتی که تهدیدکننده حیات است و فرد کمک رسانی باید از خطر ایست قلبی آگاه باشد. همچنین در اختلالات جدی مانند دیابت و شوک حساسیتی نیاز فوری به کمکهای پزشکی است.

فوریتهای قلبی

بدن فرد دیابتی نمی تواند مقدار کافی انسولین تولید کند. انسولین ماده ای شیمیایی است که میزان قند در خون را تنظیم می کند. افزایش انسولین باعث کاهش غیر طبیعی قند در خون (هیپوگلیسمی) و کاهش آن باعث افزایش قند در خون (هیپرگلیسمی) می شود که هر دو وضعیت خطرناک است.

هیپوگلیسمی

اهداف شما افزایش قند در خون و درخواست کمک پزشکی است و نیاز شما نوشیدنی یا غذای شیرین و دقت چه یادداشت و خودکار است.

علائم و نشانهها: تعریق، پوست سرد و رنگ پریده، نبض قوی و تپش قلب، گرسنگی، ضعف و غش، سردرد و گیجی

تنفس سطحی، بی قراری و پر خاشگویی، کاهش هوشیاری و تشنج

دادن خوراکی یا نوشیدنی شیرین

به بیمار کمک کنید بنشینند. یک قاشق آب به او بدهید. اگر قادر به نوشیدن است، به او نوشیدنی شیرین بدهید؛ ۱۵ گرم ماده قندی به او بدهید و ۱۵ دقیقه صبر کنید.

توصیه به استراحت

اگر حال بیمار بهتر شد، دوباره ۱۵ گرم ماده قندی سپس یک ماده نشاسته ای مانند نان به او بدهید. به او بگویید استراحت و در نخستین فرصت به پزشک خود مراجعه کند.

مهم: چون تشخیص بیمار هیپوگلیسمی از هیپرگلیسمی مشکل است، اگر بیمار شما فردی دیابتی است و حال خوبی ندارد، به شرطی که علائم سبکته قلبی و مغزی نداشته باشد، به او نوشیدنی شیرین بدهید. این کار هیپوگلیسمی را به سرعت بهبود می بخشد و در هیپرگلیسمی ضرر کمی برای بیمار دارد.

هیپرگلیسمی

هدف شما در این فوریتهای انتقال فوری بیمار به بیمارستان و نیاز شما دفترچه یادداشت و خودکار است.

علائم و نشانهها: پوست خشک و برافروخته، تنفس سنگین و عمیق، نبض سریع، احساس بوی استون (سبب گندیده) از بازدم بیمار، پر خوری، پر نوشی، پر ادراری، گیجی و منگی، در نهایت بیهوشی.

تماس با اورژانس

اگر مشکوک به هیپرگلیسمی هستید، بی درنگ با اورژانس تماس بگیرید.

ارزبایی بیمار

علائم حیاتی مانند هوشیاری، تنفس و نبض بیمار را تا زمان رسیدن اورژانس، پیوسته ارزیابی و ثبت کنید.

هیپوگلیسمی یا هیپرگلیسمی در بیمار بیهوش

در بیمار بیهوش راه هوایی را باز و تنفس را بررسی کنید. اگر نفس می کشید او را در وضع بهبود قرار دهید، در غیر این صورت، آماده احیا باشید. با اورژانس تماس بگیرید. علائم حیاتی مانند هوشیاری، تنفس و نبض بیمار را تا زمان رسیدن اورژانس، پیوسته ارزیابی و ثبت کنید.

روش پر خوری یا حمله قلبی

آنچه باید انجام دهید

اهداف شما تشویق بیمار به استراحت و انتقال او به بیمارستان است.

به بیمار اجازه هیچ گونه حرکتی ندهید. بیمار را ترک نکنید مگر زمانی که در جستجوی کمک باشید. به بیمار اجازه خوردن، نوشیدن و سیگار کشیدن ندهید.

۱- نشستن بیمار

به بیمار کمک کنید تا در وضعیتی راحت بنشینند. لباس های تنگ بیمار را آزاد کنید. بهترین حالت این است که بیمار به دیوار یا صندلی تکیه دهد، سر و شانه هایش حمایت شده و زانوهایش خم باشد. مطمئن شوید که هوای کافی به بیمار می رسد.

۲- تماس با اورژانس

بی درنگ با اورژانس تماس بگیرید. به پرستار اورژانس بگویید که احتمال حمله قلبی می دهید.

۳- دادن آسپرین

اگر بیمار شما هوشیار است به او ۳۰۰ تا ۱۵۰ میلی گرم آسپرین بدهید تا به آرامی بجود. در صورت داشتن اختلالات خونریزی، حساسیت به آسپرین، خونریزی گوارشی در روزهای گذشته و آسم از این دارو استفاده نکنید.

حمله قلبی زمانی اتفاق می افتد که خون رسانی در قسمتی از سرخرگ قلبی توسط یک لخته قطع شود. این انسداد به نام ترومبوز کرونری شناخته می شود و شدت آن به میزان آسیب وارده به ماهیچه قلب بستگی دارد. اصلی ترین خطر در حمله قلبی، ریتم غیر طبیعی قلب (فیبریلاسیون بطنی) و نبود ضربان قلب (ایست قلبی) است. اگر احتمال حمله قلبی می دهید، بیمار را تشویق کنید بی حرکت بماند و برای انتقال سریع تر او به بیمارستان ۱۵۵ تماس بگیرید.

بررسی علائم؛ به بیمار نگاه کنید. ممکن است رنگ پریده، عرق کرده یا لب هایش کبود شده باشد.

بررسی نشانهها؛ حال بیمار را بررسی کنید. او ممکن است از عطش، هوا، تهوع، سر گیجه و بی قراری شکایت داشته باشد.

در قفسه سینه از بیمار پرسید در درد به طور معمول او دردی فشارنده را در قفسه سینه احساس می کند که به دست یا فک انتشار می یابد. ممکن است در افراد دیابتی و سالمندان درد وجود نداشته باشد.

کمک به استراحت بیمار؛ او را در وضعیتی راحت و نشسته قرار دهید. بیمار را بنشانید، سر و شانه هایش را حمایت و زانوهایش را خم کنید.

از دست دادن هوشیاری؛ ممکن است ضربان قلب و تنفس بیمار یکباره قطع شود. در صورت نیاز آماده احیا باشید.

گرفتن شرح حال؛ از بیمار یا شاهدان پرسید چه مشکلی پیش آمده و آیا بیمار سابقه آنزین یا مشکلات قلبی داشته است؟

آرامش خاطر دهید؛ به بیمار بگویید که با اورژانس تماس می گیرید و به او کمک می کنید.

هشدار؛ اگر بیمار بیهوش شد، آماده احیا باشید.

۴- دیگر داروها

اگر بیمار داروهای تجویز شده دیگری مانند اسپرین یا قرص زیربانی TNG برای آنزین دارد، به او کمک کنید تا آن را مصرف کند.

۵- ارزیابی پیوسته بیمار

علائم حیاتی مانند هوشیاری، تنفس و نبض بیمار را تا زمان رسیدن اورژانس پیوسته ارزیابی و ثبت کنید.

آنزین

در فرد مبتلا به آنزین اکسیژن و مواد مغذی کافی بر اثر تنگ شدن سرخرگ به ماهیچه قلب نمی رسد و فرد احساس درد فشارنده ای در قفسه سینه می کند. اغلب این وضع با فعالیت شدت یابد و با استراحت بهتر می شود. البته هر چیزی که باعث افزایش فعالیت قلب شود مانند هیجان زیاد، تحرک، حمل بار سنگین و هوای سرد نیز ممکن است باعث ایجاد آنزین شود.

اهداف شما کمک به استراحت بیمار برای کاهش فشار از روی قلب و کمک در استفاده از داروهای شخصی و تماس با اورژانس باید باشد.

علائم و نشانهها: درد در قسمت میانی قفسه سینه که به دست، گردن، پشت، فک یا معده کشیده می شود، دردی که با استراحت بهتر می شود؛ عرق سرد، عطش هوا، اضطراب و تهوع.

۱- استراحت بیمار

به بیمار در نشستن کمک کنید، مطمئن شوید که او در وضع راحتی است و به او آرامش خاطر دهید.

۲- کمک به خوردن دارو

به بیمار کمک کنید تا دارویش را به درستی انتخاب کند؛ در مصرف دارو به او کمک کنید.

۳- کمک پزشکی

اگر پس از برطرف شدن درد، بیمار هنوز مضطرب است، به او توصیه کنید تا به پزشک مراجعه کند.

مهم: درد ممکن است در افراد دیابتی و سالمندان وجود نداشته باشد و در خانمها در ناحیه فک باشد.

با اورژانس تماس بگیرید اگر:

سابقه حمله مشابه را ندارد، حمله طولانی تر از گذشته است و با فعالیتی کمتر از گذشته ایجاد شده است.

با استراحت و خوردن دارو تا ۵ دقیقه درد بهتر نشود و یا از میان نرود و آنزین دوباره برگردد.

اگر بیمار بیهوش شد، تنفس او را بررسی کنید. اگر نفس می کشید او را در وضع بهبود قرار دهید.

در غیر این صورت آماده احیا باشید.